

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 24. Et egressus Petrus foras, fleuit amare. Illæ lacrymæ verius fluunt de oculis Christi, quam Petri, qui creant in illo Arcturum & Oriona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

D. H. t. vocat: *Secundam post novissimum tabulam* atque *L. 5. in E.* ad hoc ipso momento fecit de medio turbae *il-*
zech. in t. huius, perditionis suae occasione atque de palatio,
 16. *Ch. 1.* quod locus fuerat in quo deliquerat, imo & de
ps. 8. ad civitate, sumus, incipit planctum cum suspiriis
Dimitria. de corde ferventioribus, cum lamentationibus
 linguarum suarum tristoribus, cum lacrymis ex oculis
 vberioribus, pectus suam acriter percutiens, &
 quasi manum suam in seipsum vindex iniuriarum
 retorquens in haec verba: *maestissimus prorumpit.*
 Heu me miserum! heu me amicum proditorum!
 heu filium ingratum! heu factum discipulum!
 heu infamem Apostolum! heu canos capitis
 in gominiosos! heu potendam senectutem! heu
 annos infelices! heu linguam sacrilegam! Et quis
 mihi det potestatem iustam de te sumendi vin-
 dictam? O ceteri sanctissimi quomodo non igneos
 contra me radios emissistis! O terra qua ratione
 finem tuum non aperuisti! O mi Magister a-
 mantissime quam insidam tibi servavi amicitiam?
 quam perseverè tibi respondi? Et quomodo post
 hac audebo eoram te levare faciem meam
 robore confusam? Quae tantam potuit
 pietas perferre prodicionem? Quae tanta patientia
 fuit ingratiudini? Quid Pater tuus aeternus
 dicturus, qui dono proflus eminenti diuinam
 mihi concessit lucem quae te cognoscerem, teque
 confiterer? Quid Spiritus tuus coelestis, qui ad
 tantam me sustulit gratiam, & inspiravit ut ma-
 nifestarem quisnam tu esses, tuque persona dig-
 nitate? Quid obiciunt Angeli testes benefi-
 ciorum donorumque ineffabilium quibus me
 cumulasti? Quid mei condiscipuli, qui praesentes
 viderunt quantum me reliquis praetulisti, mea-
 que audierunt promissa illis tantopere iniuriosis?
 Porro Domine mi, & aeterna sapientia, à longè
 meas intuentus es offensas gravissimas: cum sic in
 particulari me docueris ut non solum ignosce-
 rem, offensam meo sepius, sed sepius sepius
 sepius, quatenus in hac occasione, sicut memini
 quoties te negaverim ex infirmitate lapsus,
 etiam recorder illius numeri sepius sepius
 sepius & infinitis, quibus tua parceret misericor-
 dia ad illam contrito confugiendi.

§. 24. Et egressus Petrus foras, fleuit
 amare. illa lacryma verius fluunt de oculis
 Christi, quam Petri, qui creant in illo Ar-
 cturum & Oriona.

57 Hic igitur modo verè aggressus est Petrus
 poenitentiam, eamque adeo fortè, ut videret
 sua comprimens viam & fessicaci dolore

soluerit habens lacrymis, & oculis munitis
 fontes cepit eas effundere copiosiores. *Ergo*
Petrus foras foras amare. O sanctae lacrymae
 uum laudis sortidioribus, & fortidioribus
 animae maculis efficacissimum: quatenus enim
 vos videam ex oculis Petri dimanantes, vultu
 tamen vos orientes video de primo & cognati
 profuente, ex oculis inquam Saluatoris, quos
 per oculos fixit Petri. Nemo satis admirari
 quas de petra pleno gurgite scaturientes: para-
 in ea vires non fuerant, ut in interiori eius danti-
 mo fons emanaret adeo copiosus, si vix illa
 mica super eam non caderet, cuius idcirco
 citi, tamen ita fuerunt efficaces, ut mollescent
 eius duritiem, interiora eius converterent in
 mina aquarum vberissima. De quibus sic
 David: *Qui convertit petram in stagna aquarum*
 & rupem in fontes aquarum. O pissima
 quam appositè tibi Magister tuus per te
 invidit: etenim hodie istae petrae praefigens
 timore peritina obduravit: porro super te
 reledit visus eius potenter: haec enim
 cordis intima, tuum illuminavit intellectu, man-
 excitationem memosiam, etiam demique voluntatem
 inflammavit. Hic est fons ille tinarum lacryma-
 rum originalis: illas etenim, quae ex vera
 animi contritione, & virtute pollent abluenda
 et inimicibus tota non potest creata condere
 ra. Effectus sunt oculorum Dei, qui pissima
 misericordia se convertit cum oculis diuinae
 lux gratiae animam eius intuentus.

Non omnes lacrymae tales sunt: nam et do-
 cet nos D. Paulus plures effudit Elia quibus
 propolenturam praereptam à Jacob sibi recep-
 ret, quam sacrilegè lentis edibus vendiderat, nec
 tamen illi profuerunt. Copiosè pariter fuerunt
 quas impius effudit Rex Antiochus, & inter
 plorando moreretur nullum ex his sibi lacrymae
 reportavit: & credo similiter non modicè fuisse
 proditoris Iuda lacrymas, cuius tanta fuit poe-
 nitentia, ut tolerabilis iudicaret sibi vitam
 adimere, quam tali poena coangustatum sup-
 vivere, quam in corde suo propria ipsius causa
 bat culpa prodicionis: verumtamen nihil illi
 profuerunt: quare: quia non profuissent ex
 intuitu Domini ad cuius oculos lucerent
 conclusi sunt oculi, ne per ipsos lux illorum
 celestis ingrederetur.

Magnus ille sapiens Eliu cum Job animosè
 disputavit circa opera potentiae Dei perclaram
 & illi quoddam proposuisset magnam ab
 quirit attentionem. Ausculta Job autemque
 ge, tibi namque dicturus sum opus quod
 cetera

terra Dei magnifica caput attollit: proinde anti-
 ma: tua oculos explicata illi capiendi necessarios
 Quodam est precor, illud opus adeo illustre &
 intellecto difficile: Noueris tu forsitan quanam
 illa sit pluuia, quæ profundit ex ordine præ-
 scriptæ Dei, quæ secum trahunt, manifestant
 & miribus suis efficiunt arcem cæli splendidi-
 simam & radijs vndeque fulgentissimum?
 Hinc ego sensum autumo horum verborum:
*Manant sic quando præcepit Deus pluuia, ut
 effluerent lacum nubium eius?* Arcus cæli aliud
 nihil est quam lux quædam inter rosidas nubes:
 sicut enim philosophi, quod eas depingat tam-
 que varijs polichis efformet coloribus, quali-
 bus eas conspiciunt. Pluuia lacrymas semper
 interpretatur sum: & sicut non-omnes pluuia
 secum trahunt arcem cælestem, nec ex omni-
 bus hic nobis efformatur quæ pluuia effun-
 dit, sic non omnes lacrymæ secum trahunt
 spem de remissione cerebriam, quodque iam
 in Dei sit temperata ac mitigata. Quot pluuia
 in mundo conspiciunt? Quot lacrymas ex hu-
 manis oculis effluunt, quia bona sua perdidit, &
 illis quia filius illi mortuus est, & alterius quia
 prospera deest illi valetudo: imo & eas in non-
 nullis qui peccata sua desunt, non ea ratione
 quæ debent, sed ob respectus quosdam terre-
 nos. ut damna temporalia, quamuis enim illæ
 lacrymæ male non sint, aramen in se vires non
 habent, ut illas arcus cæli comiteat, indulgen-
 tia diuinæ gratiæ symbolum. Effectum hanc
 operatur pluuia lacrymarum, quæ nascuntur
 & originem trahunt ex eo quod Deus cor illu-
 minauerit, in eo efficaciter operando: quatenus
 agnoscat peccatum, & in eo dolor oritur viuis
 & efficacit quia Deum offendit omnium opti-
 mum. Hæc sunt, ita hæc sunt illæ pluuia quæ de-
 cernit trahuntque secum arcem cælestem spei
 consolationis: quia vero dignoscere non vales
 quando tales sint, oblecta, ut oculos suos super
 tuos denique reflectat quibus eos illuminet, ac
 que de illis velut de prima scaturigine, sicut &
 lacrymarum fontes: etenim illæ quæ taliter
 scaturunt effectus sunt oculorum Dei: quam
 ob causam ipse locutus ad Iob se cognominat
 pluuia, quæ in terram depluunt: *Quis est pluuia pater?*
Quis est genitrix stellarum vortis? Supplex roga Deum,
 ut illam tibi largiatur, nam hinc eius opere, qui
 est eorum pater, in tuis non nascetur oculis.
 Magnificè extollit propheta Amos Dei pote-
 statem dicens eam adeo insignem ac præpoten-

tem ut Acturum & Orionem creet, ipseque sit,
 qui vocat aquas maris, illique terram inebriat,
 quibus ei virtus confertur herbas, fructusque
 geminandi: *Facientem Acturum & Orionem.*
Qui vocat aquas maris & effundit eas super fra-
ctum terræ: Dominus nomen est eius. Tam insi-
gne est hoc opus, ut iam à mille annis Iob il-
lud inter præcipua Dei opera annumerauerit:
Qui facit Acturum & Orionem. Acturus &
Orion nonnullæ stellæ sunt, quibus vana Gen-
tilitas hæc nomina adscripsit (teste D. Grego-
rio) ex quibusdam fabulis per Hesiodum,
Callimachum, Aratumque compositis: Actus,
inquit Hesiodus, filius fuit Regis Areadiæ. cui
cum vim Iupiter intulisset, eamque violasset Dea
Diana conuertit illam in visam & in cælum
translata transfurata est in quædam stellæ quas
Astrologi cognominant Visam. Orion fuisse di-
citur filius Iouis, magnus venator, & in armis
tractandis expertus qui postmodum ob egregia
strategemata translatus, ut fingunt in cæ-
lum; atque in stellæ transformatus, quas nomi-
nant Astrologi Orionem. An ergo Spiritus S.
hæc approbat commenta fabularum? Nequa-
quam respondet D. Gregor. quod idem quasi
israhel verbis dixerat D. Hieron) sed ipsi videntur
in v. 5. d. nominibus, quibus & nos vti solemus, ut tantò mos.
clarius nobis id quod intendit, manifestet, no. D. Greg.
bis in nostro vulgari loquens idiomate. Nequa. l. 9. Mar.
quam sermo veritatis vana Hesiodi, Arati & c. 6. & 7.
Callimachi fabulas sequitur, ut Acturum nomi-
nans, extremam stellarum septem caudam vixit
suspenderit, & quasi Orionem gladium tenet amatorem
israhel. Hæc quippe astrologorum nomina à cultori-
bis sapientia carnalis inuenta sunt, sed Scriptura
facrae idem vocabula vtiunt, ut res quasi insinua-
re appetit notitia vtiunt appellations, expronant-
ur. Quid igitur stellæ illæ singularis habent
excellentiæ, quæ ceteris emineant? An non sunt
maiores notæque quantitatæ sol & luna ceteri-
que planetæ? Non diffinit: porro singulari L. 2. & 39.
quædam præstant prærogatiua, quam ex pro-
ph. L. 18. & L. 28. fessio ponderant Astrologi & naturalistæ, nomi-
natum autem Pluuia: hæc est: quod luce atque
que in fluxibus suis exierit repellentes, fulgura,
tonitrua, nimbos & pluuia nec non sicca-
tem auferant & ardores, quibus terra reddenda
tus infocunda, tuncque superficiem renouent,
ac facundent, mellisque ipsa profert abun-
lantiorum. Quocirca Coryphæus Poëtarum L. 11.
inter Latinos canens de Arcturo sic inquit. Unde Encl.
timor & ignes. Et Orione modò vocat nim-
bulum, eo quod aquarum guttites producat: Ant.
 O O J. Nymphis

Nymphos Orion modo compellat a uosum. A-
quosus Orion.

IV.
Signifi-
cant ve-
ram pec-
nitentiam.

Et de causa stella ista symbolum sunt admirabile & proprium vere penitentia & contritionis quae operatur in intellectu, caelesti lumine illuminans quia peccati cognoscit gravitatem, & Dei bonitatem quem offendit, similiter influit in voluntatem inclinans mouensque illam ad amorem Dei, nec non odium & execrationem peccati, quod causa fuit quod Deum offenderit & gratiam eius amiserit: quibus excitantur & mouentur tonitrua, fulgura, tempestates, gemitus inquam tristes, feruida suspiria, corporis castigaciones, abstinentia leuiter penitentia, pluuiae imbresque lacrymarum abundantes & continuae, quibus anima restauratur, & quae prius erat arida nullo deuotionis succo madida, & exulta, & arenae similis ex ardore nimio peccati hoc etenim ignis est consumens & vorax, ita renouetur fiatque alia, ut iam se non agnoscat. Stella ista opera sunt potentissimae manus Dei, & effectus conspectus illius caelestis, quo conuersus ad animam clemens illam inuenitur. Et apposite loquuntur tam S. Iob, quam propheta Amos locuti in praesenti. *Qui facit Arcturum & Orionem*: quia aliae stellae creatae sunt ab eo in exordio mundi: veruntamen illas semper producit, etenim illas quotidie creat in peccatoribus ad penitentiae lamente conuersis. Illas incipit producere in primis nostris parentibus, illaque semper in alijs produxit peccatoribus. O quam stupenda fuerunt illae quas in pectore Dauidis procreauit, & quam uimibolae tempestates pluuialesque in illo concitauerunt? *Laborauit in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis straxum meum rigabo.* Quales fuerunt illae quas diuino suo verbo commouit in corde Magdalene? Quam efficaces illae quas in anima publicani peccatoris excitauit, qui sibi peccata penitens gemitusque tundeat? Quales & illae quas modo sole diuinorum oculorum suorum suscitauit etiam in Petro peccatore? O quanta lux! O quam clara culpa suae cognitio! O quam distincta sceleris sui notitia, quod commisit in eum cui tanopere obstringebatur! O quae tonitrua, quos gemitus, quae mouet suspiria quos imbres adeo copiosos, quales pluuiae tantae tempestatis continuae prouocant lacrymarum! quas cum nunc incipiat effundere, toto uita eius decursu de oculis fluere non destiterunt, ut fontes inexhausti? Opus hoc diuinum conspectui adscribere salua totis.

Psalm. 7.
63

59

Declarat hoc amplius uates ex alio opere quod adiungit diuina omnipotentia singulare: *Qui uocat aquas maria, & effudit eas super faciem terrae. Dominus nomen est eius.* S. Pagina ueritas primat supremum Deo dominium, cui omnia creaturae sine rebellionem obtemperant, licet quod eas uocet, etiam insensibiles: *Quasi sermo super terram &c.* Quando facit hoc Deus quod? tunc, respondet D. Hieron. per pluuias. Iam etiam Dauid intelleximus, Dei potentiam magnificante, ipsum esse qui nubes excitat quibus caelum obuoluit, per quas pluuiae irrigat abundantiter: *Qui operi caelum nubium, & parat terra pluuia.* Pluuiae desunt & distillant ex nubibus, nubes autem uide conglomerantur: & quibus illas excitat? Deus est, qui illas de mari arduiteram in illud ardentiores solis contorquebat, dios, grauioribus tollit sursum vapores quos uides ex olla igne feruenti in altum assurgere. O opus uere prodigiosum! quis huius auctor? Illi cui nomen est Dominus totius creaturae obtemperat, qui omnia illa potest operari, quomodo uult, quando, & quilibet: *Dominus nomen eius.* Quid hoc significat? declarat nobis opus constantiae Dei proprium in iustificatione peccatoris. Factum est cor eius animum pro peccatore, quod opem Moyses desuper: *Et ait germanans se & amaritudinem.* Rebetur Deus efficaces clarosque solis radios, diuinos intellectus suos oculos, quibus intellectum illumina & accendit uoluntatem, effectus sunt in solis huius diuini: illuminare & inflammare. Per hoc nubes commouet timoris, & recrudescit, pulueris, tristitia & penitentiam, quae solum ad se put accendunt, & exinde nascuntur pluuiae lacrymarum. Retouitque super totam animae regionem: ut tota illa gemat, suspirat, lumentur & ploret, tantaque lacrymarum profusione abundans, ut eas plenis hydrijs effundere uideatur: *Effundit eas.* Opus est hoc Deo particulare, quod idem efficit ei in quo & quomodo operatur dignatur. *Dominus non est eius.*

Ex his liquido patet peccatorum amentia, qui in sceleribus suis haerent pertinaces, confitentur quod ad horam mortis, uel quando uoluerint, ad penitentiam lacrymas recurrant, suasque corporis morsu deplorabunt. Insigne sane deliramentum: nec est spes, sed praesumptio. Numquid in tristitia, quod Deus oculos suos super tuos firmare uolet, & opus hoc caeleste perpetrare, quod est Diuinae suae gratiae, liberorum eius beneficio referendum? Valde uicinus erat illi Iudas, quadoquidem eum sit osculatus, & quomodo cum

Dominus

Dominus autem appellaverit, numquid super illum gratia fux si inavit oculos, numquid consilio respexit illum, ut facti possideret? omnino negatum: sed quoniam pernituerit factumque placuerit, suffulit tacere eum pro dāna sui dabo. Tam illi victus erat: vultu lato sepe alter, & oculos suos rededere dignatus est in vultu, quem illum inavit atque in eius viscibus creavit: dicitur & Orionem, ut diximus, & etas explicabimus: vnde copiosi profuerunt lacrynarum imbres; alterum vero in peccatis suis dederit obdormatam quo factum est ut cum eum alius eius inimicis blasphemis & convitiis irritaret. Ad Petrum suus coniecit oculos, sicut illos divinos, quibus nubes excitatur: militie & doloris quibus cor eius obvoluitur: unde lacrymæ dimanant abundantes ad amorem suæ reparationem. Fecit hoc quia voluit: fecit hoc quia sibi in illo complacuit: fecit hoc, quia misericordiam illi præstat cuius miseretur, & qua vult excolit, ut gratia Dominus ablatius Dominus nomen est eius.

§. 25. Fleuit amarè. Ecce qualiter Deus aquas vocet mari super fasciculum suum, & time ne hoc in te non operetur, sicut illovis Petrus de Sindone Mago.

Quantum sapio non incongruè proposito comment quod idem propheta Amos paulo inferiori dicit repetens hoc idem, & non letari et pollem non admittat eius verba, & callem dicitur: repetens prophetiam: Qui adificat in calis ascensum suum, & fasciculum suum super terram fundavit, qui vocat aquas maris & effundit eas super faciem terræ. Dominus nomen est eius. Iste qui a dicitur in celo domum supremam & sublimem, hinc etiam hec verba significat. Qui adificavit in celo a seipsum suum, & fundavit fasciculum suum super terram &c. Adificavit quidem Deus in celo Empyreo domum eminentem glorie suæ, electis suis in habitaculum, quod est regnum de quo Christus asserit esse celestis imperatorum à constitutione mundi. Etiam in terra Iohann. 5. fundavit Ecclesiam, ut ex hac domo ascensus fieret ad alteram. Vocat illam metropolim seu fasciculum sumptu metaphorâ agricolæ, qui vineam planta & dicitur: hic est totum fasciculum colligitur samentum, illumque strageo immerge colligitur: ubi paulatim palmites illi radices producunt copiosas. Eo modo suos Dominus elegit Apostolos & discipulos

tam paucos, ut numero signentur singulari, duodecim fuerant Apostoli, & septuaginta discipuli, qui futuri essent velut primæ plantæ; dein le subiungit, quod illos fundavit super terram: Fasciculum suum super terram fundavit: quia licet pauci fuerint infirmi & pauperes, illos tamen tanta solidavit firmitate, ut illos tota non potuerit evterere mundi infernique potentia. Illius ut tales die quodam sumtus coram se sic eos alloquitur: Nolite timere pusillus grex: quia com. Luc. 12. placent Patri vestro dare vobis regnum. O pusille mi grex, d. fascicule mi dilecte, nolite timere: etenim in vobis fundam vineam quatenus ad domum regni celorum ascendatis. Porro dum hæc diceret Propheta hunc inveni fasciculum, ut video proponit illi Deus hunc D. Petri calum: cum enim lapis esset fundamentalis diffinit, gi videbatur & per di duplicatis suis ac triplicatis negationibus, inimentis aggravatis, in o maledictionibus & execrationibus denuo: eperitis et iam omnia in terram collabi videbantur. Collapsa columna cui tota domus innimitur, quid sperandum nisi totius domus integerima ruina: calisque miserandus? Cæsus fuit hic columnæ illius maioris, inquit D. Aug. Ecce columna firmissima ad unius auri & impulsu tota contremuit. Processi sermo pusilla (inquit idem) & immobilis in laqueo columna concussa est. Tem. 9. 11.

Videtur Domine, quod domus hæc quam in mundo fundasti, in terram prostrata corruerit. Hinc apage, inquit Propheta: incognita tibi est Dei potentia, & aquarum vocatio quam ad oculum facit & mansueti: suos etenim reflectens oculos ad amaro cordis Petri turbidum & amarum, nubes excitabit doloris, pudoris & verecundia, ex quibus tam copiosi profuunt per oculos eius pluviarum gurgites, ut illos quasi plenius hydris videatur effundere, quibus superficies terræ ejus arida restitabitur: locas aquas maris, effundit em super faciem terræ. Superficies terræ illa erat quæ particulariter in Petro erat perditata: ut enim diximus, negare Dominum tantum fuit superficialiter: exterius, verbisque oris exterioribus: quamvis hoc ad animam usque penetraverit, quandoquidem illum gratia Dei priuaverit: potro peccatum eius solius fuit negationis exterioris. Potro Petrus hoc reparare debuit, cuique insulam lacrymarum aquis elue-re. Has vocavit Deus ita copiosas, ut diximus. O: Gratiâ: iminis, & cui vult illum impertit, & qua ratio: ne vult: etenim misericordie eius imputandum est volunquod oculos suos ad Petrum converterit, & tari-

D. 478. Trah. 117. in laqueo. Tem. 9. 11. De temp. Tem. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.